

A Needs Assessment Study for the Development of a Training Curriculum to Enhance 21st-Century Learning Management Competencies of Teachers in Surat Thani Province

Sutidan Phonrawatjaradwat¹, Roongporn Klyprayong^{2*}, Supaporn Jaisook³ and Sujin Pinyanin⁴

Surat Thani Provincial Education Office, Thailand

Department of Evaluation and Research, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University, Thailand

Faculty of Education, Surat Thani Rajabhat University, Thailand

The Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon, Thailand

E-mail: npassmall@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-5941-8375>

*E-mail: wanangja3@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1377-8228>

E-mail: supasamui@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-7401-0430>

E-mail: sujin.pinyanin@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-3371-0968>

Received 19/03/2026

Revised 31/03/2026

Accepted 30/04/2026

Abstract

Background and Aims: Education in the 21st century requires teachers to possess learning management competencies that are responsive to changes in society, technology, and learners' diverse characteristics. However, in the context of basic education, teachers still need further development in several areas, particularly in technology integration and learning innovation, assessment for learner development, and active learning design. This study aimed to: 1) examine the current and desirable conditions of 21st-century learning management competencies among teachers in Surat Thani Province; and 2) assess the priority needs for developing a training curriculum to enhance teachers' 21st-century learning management competencies in Surat Thani Province.

Methodology: This study employed a survey research design. The sample consisted of 805 basic education teachers in Surat Thani Province academic year 2025, selected through convenience sampling via an online questionnaire. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire comprising 24 items covering four competency dimensions: 1) assessment for individual and holistic learner development, 2) technology integration and learning innovation, 3) morality, ethics, and community engagement, and 4) active learning design and classroom management. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}).

Results: The findings revealed that teachers' overall 21st-century learning management competencies were at a high level ($M = 4.10$, $S.D. = 0.68$). Regarding the actual condition, the dimension with the highest mean score was morality, ethics, and community engagement ($M = 4.53$, $S.D. = 0.68$). The priority needs assessment further indicated that the aspect requiring the highest level of development was technology integration and learning innovation ($PNI_{modified} =$

0.22), followed by assessment for individual and holistic learner development ($PN_{\text{modified}} = 0.21$) and active learning design and classroom management ($PNI_{\text{modified}} = 0.19$).

Conclusion: Teachers in Surat Thani Province demonstrated a high level of 21st-century learning management competencies overall. However, there remains a clear need for further development in the areas of technology, innovation, active learning management, and assessment for learner development. The findings can serve as baseline information for designing a teacher training curriculum that appropriately addresses identified priority needs.

Keywords: Priority Needs Assessment; Training Curriculum; Teacher Competencies; 21st-Century Learning Management

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สุทธิแดน พลวัตจิรวัฒน์, รุ่งภรณ์ กล้ายประยงค์*, สุภาภรณ์ ใจสุข และสุจินต์ ภิญญานิล

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทำให้ครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เทคโนโลยี และลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม ในบริบทการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูยังมีความต้องการพัฒนาในหลายด้าน โดยเฉพาะการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และ 2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระเบียบวิธีการวิจัย: การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 805 คน ปีการศึกษา 2568 ได้มาจากการเลือกแบบตามความสะดวกผ่านแบบสอบถามออนไลน์ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ ครอบคลุมสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม 2) การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ 3) คุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน และ 4) การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนี

PNI_{modified}

ผลการวิจัย: พบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.10$, $S.D. = 0.68$) ซึ่งสภาพที่เป็นจริงด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน ($M = 4.53$, $S.D. = 0.68$) ส่วนผลการประเมินความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรกคือการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.22$) รองลงมาคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม ($PNI_{modified} = 0.21$) และการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน ($PNI_{modified} = 0.19$)

สรุปผล: ครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก แต่ยังมีความต้องการพัฒนาอย่างชัดเจนในด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมครูให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น; หลักสูตรฝึกอบรม; สมรรถนะครู; การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 อันเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ และการเชื่อมโยงของสังคมโลก ส่งผลให้ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคใหม่ การศึกษามีได้มุ่งเน้นเพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้เท่านั้น แต่ยังต้องพัฒนาทักษะสำคัญของผู้เรียน เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นทักษะที่ถูกเรียกรวมว่า “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st-century skills) (Trilling & Fadel, 2009; Voogt & Roblin, 2012) การพัฒนาทักษะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยครูที่มีสมรรถนะในการออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง การเรียนรู้เชิงรุก และการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างผู้เรียน

ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทโดยตรงต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา เนื่องจากครูเป็นผู้กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน งานวิจัยจำนวนมากพบว่า สมรรถนะของครูมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาทักษะของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลาย (Darling-Hammond et al., 2017; Hattie, 2009) ดังนั้น การพัฒนาครูให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ ในบริบทการศึกษาพร้อมสมัย เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือเสริมการสอนเท่านั้น แต่ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ที่กำหนดรูปแบบการเข้าถึงความรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ การสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลของผู้เรียน ครูจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล สื่อร่วมสมัย และนวัตกรรมการเรียนรู้เข้ากับเนื้อหาและวิธีสอนอย่างเหมาะสม เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น มีความหมาย และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในโลกยุคดิจิทัล ซึ่งแนวคิด Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK) ได้อธิบายถึงการบูรณาการองค์ความรู้ด้านเนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Mishra & Koehler, 2006)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าระบบการศึกษาจะมีการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัล อุปกรณ์ และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้น แต่ผลการศึกษาในระดับนานาชาติยังสะท้อนความยั่งยืนสำคัญว่า การนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการสอนและพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริงยังอยู่ในระดับจำกัด ครูจำนวนหนึ่งยังใช้เทคโนโลยีในลักษณะสนับสนุนการถ่ายทอดเนื้อหา มากกว่าการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง การมีส่วนร่วม และการเรียนรู้เชิงลึกของผู้เรียน (Ertmer & Ottenbreit-Leftwich, 2013; OECD, 2019) ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ไม่อาจมุ่งเพียงการเพิ่มการเข้าถึงเทคโนโลยี แต่ต้องให้ความสำคัญกับความสามารถของครูในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีความหมายทางการเรียนการสอนด้วย

บริบทจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีความหลากหลายทั้งด้านขนาดสถานศึกษา บริบทชุมชน ความพร้อมด้านทรัพยากร และความแตกต่างของผู้เรียน การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูจึงเป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่ง ครูผู้สอนจำเป็นต้องสามารถออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก ใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล บูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เหมาะสมกับบริบท รวมทั้งเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้กับผู้ปกครองและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ

ที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี” พบว่า สมรรถนะดังกล่าวประกอบด้วย 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม 2) การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ 3) คุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน และ 4) การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาครูในพื้นที่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับระดับสมรรถนะที่เป็นจริงและระดับที่พึงประสงค์ เพื่อใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างตรงประเด็น

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครู และทำให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ (Witkin & Altschuld, 1995) ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นครั้งนี้จะไม่เพียงช่วยให้เห็นประเด็นสมรรถนะที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรกเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมครู โดยกำหนดเนื้อหาการฝึกอบรม กิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบการพัฒนา และแนวทางการเสริมสมรรถนะที่เหมาะสมกับบริบทของครูผู้สอนในจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของพื้นที่ และสนับสนุนการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษาในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การทบทวนวรรณกรรม

1. สมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะของครู เนื่องจากครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของผู้เรียน งานวิจัยและกรอบแนวคิดทางการศึกษาหลายแนวได้ชี้ให้เห็นว่า ครูในศตวรรษที่ 21 ควรมีสมรรถนะที่ครอบคลุมทั้งด้านการออกแบบการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Larson & Miller, 2011; Caena, 2014) นอกจากนี้ แนวคิดสมรรถนะครูยังเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการนวัตกรรมทางการศึกษา และการส่งเสริมคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน (Selvi, 2010)

บริบทของการศึกษาไทย สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 มิได้หมายถึงเพียงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ แต่รวมถึงความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล การใช้ข้อมูลสารสนเทศและงานวิจัยเพื่อปรับปรุงการสอน ตลอดจนการเชื่อมโยงการจัดการเรียนรู้กับบริบทชุมชน

และสังคม การพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวจึงเป็นฐานสำคัญของการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

2. แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นกระบวนการสำคัญในการวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ของบุคคลหรือองค์กร เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับกำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นระบบ (Witkin & Altschuld, 1995) ในบริบทของการพัฒนาครู การประเมินความต้องการจำเป็นช่วยให้สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่า สมรรถนะด้านใดควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดเป้าหมาย เนื้อหา และรูปแบบของการพัฒนาวิชาชีพครูได้อย่างเหมาะสม การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เพราะช่วยให้การกำหนดสาระการฝึกอบรมไม่เกินไปตามข้อสมมติทั่วไป แต่ตั้งอยู่บนข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนสภาพจริงของกลุ่มเป้าหมาย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์แล้ว ผู้วิจัยสามารถจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ควรพัฒนา และนำไปออกแบบกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบริบทของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับสากลและระดับประเทศ อย่างไรก็ตาม งานวิจัยจำนวนมากยังมุ่งเน้นการอธิบายองค์ประกอบของสมรรถนะครูหรือเสนอแนวทางพัฒนาครูในภาพรวม มากกว่าการศึกษาช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะในบริบทพื้นที่เฉพาะ ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญต่อการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่ตรงกับความต้องการจำเป็นของครู

บริบทของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 เรื่อง “การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี” โดยอาศัยการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สามารถจำแนกได้เป็น 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม 2) การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ 3) คุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน และ 4) การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก และการจัดการชั้นเรียน (สุทธิแดน พลวัตจิรวัฒน์ และคณะ, 2568) ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นกรอบสมรรถนะที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และเป็นฐานสำคัญสำหรับการศึกษานางานวิจัยนี้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะครูไว้แล้ว แต่งานวิจัยในบริบทจังหวัดสุราษฎร์ธานียังมีข้อจำกัดสำคัญ คือ ยังไม่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ครูในพื้นที่มีระดับสมรรถนะด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับใด สภาพที่พึงประสงค์ควรเป็นอย่างไร และองค์ประกอบใดควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้การออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมครูอาจยังขาดสารสนเทศที่เพียงพอในการกำหนดสาระสำคัญ วิธีการพัฒนา และกิจกรรมการฝึกอบรมให้ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของครูในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่า การวิจัยครั้งนี้ตั้งอยู่บนฐานแนวคิดสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเน้นความสามารถของครูในการออกแบบการเรียนรู้ การใช้

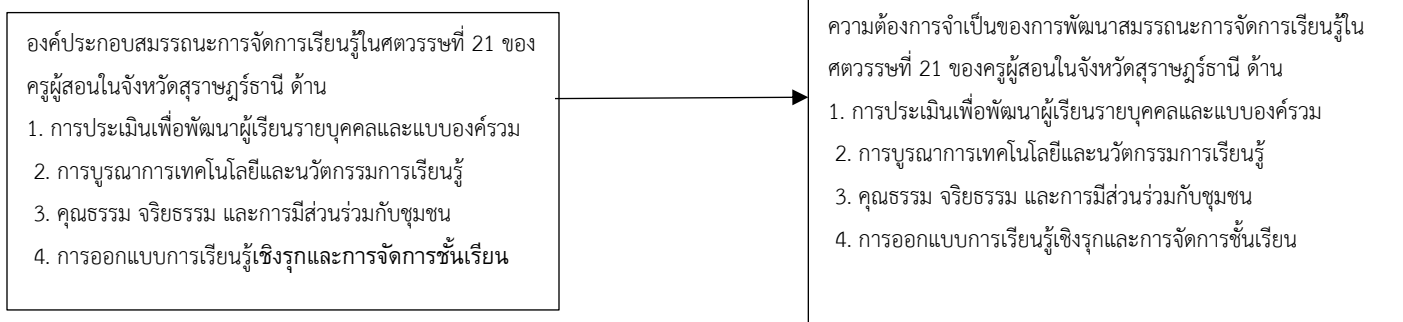
เทคโนโลยีและนวัตกรรม การประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการปฏิบัติตนอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมในบริบทวิชาชีพ และ 2) แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็น ซึ่งมุ่งวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวทางพัฒนาอย่างมีลำดับความสำคัญและมีเหตุผลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้พัฒนารอบแนวคิดการวิจัยโดยอาศัยฐานแนวคิด 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสังเคราะห์จากงานของ Larson and Miller (2011), Selvi (2010), Caena (2014) และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูในยุคดิจิทัล แนวคิดการประเมินความต้องการจำเป็นของ Witkin and Altschuld (1995) ซึ่งใช้วิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปสู่การกำหนดลำดับความสำคัญของการพัฒนา

ผู้วิจัยใช้ผลการวิจัยระยะที่ 1 เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี (สุทธิแดน พลวัตจิรวัฒน์ และคณะ, 2568) เป็นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากผลการวิจัยดังกล่าวได้สังเคราะห์และตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ไว้แล้ว

ดังนั้น กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดให้ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นตัวแปรหลักในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม 2) การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ 3) คุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน และ 4) การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน โดยผู้วิจัยศึกษาทั้ง สภาพที่เป็นจริง และ สภาพที่พึงประสงค์ ของสมรรถนะดังกล่าว และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

รูปแบบการวิจัย : การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น รวมจำนวน 9,294 คน (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2568)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 805 คน ปีการศึกษา 2568 ด้วยวิธีการเลือกตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยเปิดให้ครูผู้สอนที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัยตอบแบบสอบถามผ่านระบบแบบสอบถามออนไลน์ โดยเฉพาะการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ที่ผู้ตอบสามารถเข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็ว (Creswell & Creswell, 2018)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยเริ่มจากการจัดเตรียมแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในรูปแบบออนไลน์ พร้อมทั้งจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์และประสานการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยผู้ตอบแบบสอบถามเข้าร่วมการวิจัยด้วยความสมัครใจ และตอบแบบสอบถามด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ ครอบคลุมสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม 2) การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ 3) คุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน และ 4) การออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปร ผลการตรวจสอบพบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ในช่วง 0.80 ถึง 1.00 และมีค่าเฉลี่ยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ โดยพิจารณาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในช่วง 0.52 ถึง 0.74 และมีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับตามวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.90

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาความถี่และร้อยละ 2) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนด และ 4) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของสมรรถนะที่ควรได้รับการพัฒนา

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเมื่อจำแนกข้อมูลตามประสบการณ์สอน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน 1–5 ปี จำนวน 302 คน คิดเป็นร้อยละ 37.51 รองลงมาคือ ประสบการณ์สอน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 31.56 และประสบการณ์สอน 5–10 ปี จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 30.93 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 762 คน คิดเป็นร้อยละ 94.67 รองลงมาคือ ปริญญาโท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 5.09 และปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.24 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 601 คน คิดเป็นร้อยละ 74.65 รองลงมาคือ ข้าราชการ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 12.67 และชำนาญการพิเศษ จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 12.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อที่	ข้อคำถาม	M	S.D.	แปล ความหมาย
1	การนำผลประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล	3.92	0.67	มาก
2	การออกแบบเครื่องมือประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.94	0.66	มาก
3	การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินเพื่อสะท้อนศักยภาพของผู้เรียน	3.92	0.64	มาก
4	การประเมินพัฒนาอารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.65	มาก
5	การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผลให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	3.82	0.69	มาก
6	การสื่อสารผลประเมินกับผู้เรียนและผู้ปกครองอย่างสร้างสรรค์	3.94	0.66	มาก
7	การปรับประยุกต์วิธีการใช้เครื่องมือและวิธีการประเมินที่หลากหลายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	4.00	0.64	มาก
8	การอธิบายหรือแสดงตัวอย่างการใช้เทคโนโลยีในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	3.94	0.68	มาก
9	การปรับประยุกต์วิธีการใช้เทคโนโลยีในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	3.88	0.68	มาก
10	การใช้เทคโนโลยีในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	3.95	0.69	มาก
11	การออกแบบห้องเรียนหรือสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี	3.92	0.68	มาก
12	การพัฒนาหรือปรับใช้สื่อดิจิทัลหรือปัญญาประดิษฐ์เพื่อเสริมการเรียนรู้	3.72	0.71	มาก

ข้อที่	ข้อความถาม	M	S.D.	แปล ความหมาย
13	การเลือกใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลให้เหมาะสมกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.00	0.68	มาก
14	การรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น	4.59	0.58	มากที่สุด
15	การอธิบายหรือแสดงตัวอย่างการรับฟังและเคารพความคิดเห็น ของผู้อื่น	4.48	0.61	มากที่สุด
16	การเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวินัย คุณธรรม และจริยธรรม	4.60	0.57	มากที่สุด
17	การนำตัวอย่างแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวินัย คุณธรรม และ จริยธรรมมาประยุกต์ใช้	4.57	0.58	มากที่สุด
18	การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งด้านวิชาชีพและคุณลักษณะ ส่วนบุคคล	4.52	0.58	มากที่สุด
19	การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุน ผู้เรียน	4.44	0.62	มากที่สุด
20	การออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง (HOTS) ให้ เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	3.93	0.69	มาก
21	การจัดการชั้นเรียนอย่างมีระบบและยืดหยุ่นตามสถานการณ์	4.02	0.61	มาก
22	การใช้ข้อมูลจากงานวิจัยและงานวิชาการในการออกแบบการ เรียนรู้	4.00	0.68	มาก
23	การเลือกใช้กลยุทธ์การสอนและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.15	0.61	มาก
24	การประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น การจัดการเรียนรู้ แบบโครงงานเป็นฐาน	4.18	0.69	มาก
รวม		4.10	0.68	มาก

จากการวิเคราะห์สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ในภาพรวม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 เท่ากับ 4.10 (S.D. = 0.68) อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวินัย คุณธรรม และจริยธรรม (M = 4.60, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ สามารถรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น (M = 4.59, S.D. = 0.58) สามารถนำตัวอย่างแบบอย่างที่ดีทั้งด้านวินัย คุณธรรม และจริยธรรม มาประยุกต์ใช้ (M = 4.57, S.D. = 0.58) สามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทั้งด้านวิชาชีพและคุณลักษณะส่วนบุคคล (M = 4.52, S.D. = 0.58) และสามารถอธิบายหรือแสดงตัวอย่างการรับฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น (M = 4.48, S.D. = 0.61) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความสำคัญสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลำดับ	องค์ประกอบ	สภาพที่ควรจะเป็น		สภาพที่เป็นจริง		PNI _{modified}	ลำดับ
		M	ระดับ	M	ระดับ		
1	ด้านการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม	5	มากที่สุด	3.93	มาก	0.21	2
2	ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้	5	มากที่สุด	3.90	มาก	0.22	1
3	ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน	5	มากที่สุด	4.53	มากที่สุด	0.10	4
4	ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน	5	มากที่สุด	4.05	มาก	0.19	3
รวมเฉลี่ย		5	มากที่สุด	4.10	มาก		

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยด้านที่ควรพัฒนาเป็นลำดับแรก ได้แก่ ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.22) รองลงมาคือ ด้านการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม (PNI_{modified} = 0.21) ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน (PNI_{modified} = 0.19) และด้านคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน (PNI_{modified} = 0.10) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิจัยโดยสรุป พบว่า ครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M = 4.10, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน (M = 4.53, S.D. = 0.68) ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์ของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เป็นเพราะ บทบาทของครูในบริบทการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยมิได้จำกัดอยู่เพียงการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างทางวิชาชีพ การทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และภาคีเครือข่าย ตลอดจนการยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อผู้เรียนและสังคม ซึ่งเป็นมิติที่ได้รับการหล่อหลอมอย่างต่อเนื่องจากระบบการปฏิบัติงานและวัฒนธรรมวิชาชีพครูไทย จึงอาจส่งผลให้ครูมีการรับรู้สมรรถนะด้านนี้อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ขณะเดียวกัน การที่สภาพที่พึง

ประสงค์ของทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนว่าครูยังตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Selvi (2010) ที่เสนอว่า สมรรถนะครูควรครอบคลุมทั้งด้านวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Caena (2014) ที่อธิบายว่า กรอบสมรรถนะครูในยุโรปให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบทางวิชาชีพ การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับ OECD (2022) ที่ชี้ว่า ความเป็นวิชาชีพครูในปัจจุบันต้องครอบคลุมทั้งจริยธรรมวิชาชีพ การทำงานร่วมกัน และการเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างไรก็ตาม แม้สภาพปัจจุบันของสมรรถนะโดยรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังไม่ถึงระดับมากที่สุดหลายด้าน โดยเฉพาะด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ และด้านการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล และแบบองค์รวม สะท้อนให้เห็นว่าสมรรถนะเชิงออกแบบการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีอย่างมีความหมาย และการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ยังเป็นประเด็นที่ครูต้องการการเสริมสร้างเพิ่มเติม

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิจัยโดยสรุป พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.22$) รองลงมา คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม ($PNI_{modified} = 0.21$) และการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน ($PNI_{modified} = 0.19$) ตามลำดับ ส่วนด้านคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมกับชุมชน มีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified} = 0.10$)

ทั้งนี้เป็นเพราะ แม้ครูจะมีสมรรถนะพื้นฐานด้านคุณธรรมและความเป็นครูอยู่ในระดับสูง แต่ในบริบทของการจัดการเรียนรู้ยุคปัจจุบัน ครูจำเป็นต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ที่ซับซ้อนมากขึ้น ทั้งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และปัญญาประดิษฐ์ในการจัดการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูงของผู้เรียน การประเมินตามสภาพจริง และการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างสมรรถนะที่ครูมีอยู่กับสมรรถนะที่ครูควรมีในโลกการศึกษายุคใหม่ ความต้องการจำเป็นที่สูงในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมจึงสะท้อนว่า ครูยังต้องการการพัฒนาเชิงลึกมากกว่าการใช้เทคโนโลยีในระดับพื้นฐาน

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับ Mishra and Koehler (2006) ที่เสนอแนวคิด TPACK ว่า การใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพต้องเกิดจากการบูรณาการองค์ความรู้ด้านเนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน มิใช่เพียงการใช้เครื่องมือดิจิทัลประกอบการสอนเท่านั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ UNESCO (2018) ซึ่งระบุว่า ครูในศตวรรษที่ 21 ควรมีสมรรถนะด้านเทคโนโลยีที่เชื่อมโยงกับการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การประเมินผล และการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และยังสอดคล้องกับ UNESCO (2024) ที่ชี้ว่า ในยุคปัญญาประดิษฐ์ ครูควรมีทั้งความรู้ด้านจริยธรรมของปัญญาประดิษฐ์และความสามารถในการประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนและการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ ในทางเดียวกันกับที่ Demissie et al. (2022) พบว่าสมรรถนะดิจิทัลของครูมีความสัมพันธ์กับการบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และสอดคล้องกับ Celik et al. (2023) ที่ชี้ว่า การใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยทั้งความรู้เชิงเทคโนโลยี วิธีสอน เนื้อหา และมิติด้านจริยธรรมร่วมกัน

เมื่อพิจารณาด้านการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม ซึ่งมีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 2 นั้น สามารถอธิบายได้ว่า ครูยังต้องการเสริมสร้างความสามารถด้านการรู้เรื่องการประเมิน

(assessment literacy) หรือความสามารถในการใช้การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสะท้อนศักยภาพของผู้เรียน และการสื่อสารผลการประเมินอย่างสร้างสรรค์ ทั้งนี้สอดคล้องกับ OECD (2005) ที่อธิบายว่า การประเมินระหว่างเรียนเป็นกระบวนการสำคัญในการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนและปรับการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

ด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน ซึ่งมีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 3 นั้น สะท้อนว่า ครูยังต้องการพัฒนาความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง การใช้ข้อมูลจากงานวิจัยและงานวิชาการมาสนับสนุนการสอน และการจัดการชั้นเรียนอย่างยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ Scott (2015) ที่เสนอว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีการคิดขั้นสูง การเรียนรู้เชิงลึก การทำงานร่วมกัน และการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Darling-Hammond et al. (2017) ที่ชี้ว่า การพัฒนาครูอย่างมีประสิทธิภาพควรเชื่อมโยงกับการออกแบบการเรียนรู้จริงในชั้นเรียน การใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ และการพัฒนาที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโดยตรง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาควรนำผลการประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาครู โดยจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาสมรรถนะตามผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลและแบบองค์รวม และด้านการออกแบบการเรียนรู้เชิงรุกและการจัดการชั้นเรียน เป็นด้านที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับต้น

2. ผู้รับผิดชอบการพัฒนาครูควรออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมหรือกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพให้สอดคล้องกับประเด็นย่อยที่มีความต้องการจำเป็นสูงในแต่ละด้าน เช่น การพัฒนาหรือปรับใช้สื่อดิจิทัลหรือปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเสริมการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผล และการออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง (HOTS) เพื่อให้การพัฒนาครูตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สถานศึกษาควรส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาครูรายบุคคลและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน โดยเชื่อมโยงผลการประเมินความต้องการจำเป็นกับการนิเทศ ติดตาม และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะครูเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองหรือกึ่งทดลองเพื่อพัฒนาและศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นจากผลการประเมินความต้องการจำเป็นในครั้งนี้ โดยเปรียบเทียบสมรรถนะของครูก่อนและหลังการเข้ารับกรฝึกอบรม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มกับครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3. ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังครูในพื้นที่หรือสังกัดอื่น และศึกษาปัจจัยที่อาจส่งผลต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะ เช่น ประสบการณ์สอน ระดับการศึกษา วิทยฐานะ หรือบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้วางแผนพัฒนาครูในระดับที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2568). *สารสนเทศการศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี 2568*. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี. <https://mis.moe.go.th/category/เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศ/>
- สุทธิแดน พลวัตจิรวัฒน์, สุภาภรณ์ ใจสุข, สุจินต์ ภิญญานิล, ศุภมาศ คงคาช่วย, สุรัชย์ ช่วยเกิด, เรณู ชีวพลานนท์, ลีลารัตน์ จาตุรพล, & จิตรา เผือกสวัสดิ์. (2568). *รายงานการวิจัยและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ระยะที่ 1: การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี*. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี.
- Caena, F. (2014). Teacher competence frameworks in Europe: Policy-as-discourse and policy-as-practice. *European Journal of Education*, 49(3), 311–331. <https://doi.org/10.1111/ejed.12088>
- Celik, I., Dindar, M., Muukkonen, H., & Järvelä, S. (2023). Towards intelligent-TPACK: An empirical study on teachers' professional knowledge to ethically integrate artificial intelligence (AI)-based tools into education. *Computers in Human Behavior*, 138, Article 107468. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107468>
- Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.
- Darling-Hammond, L., Hyler, M. E., & Gardner, M. (2017). *Effective teacher professional development*. Learning Policy Institute. <https://doi.org/10.54300/122.311>
- Demissie, E. B., Labiso, T. O., & Thuo, M. W. (2022). Teachers' digital competencies and technology integration in education: Insights from secondary schools in Ethiopia. *Heliyon*, 8(11), Article e11708. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e11708>
- Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2013). Removing obstacles to the pedagogical changes required by technology integration. *Computers & Education*, 64, 175–182. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.10.008>
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- Larson, L. C., & Miller, T. N. (2011). 21st century skills: Prepare students for the future. *Kappa Delta Pi Record*, 47(3), 121–123. <https://doi.org/10.1080/00228958.2011.10516575>

- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- OECD. (2005). *Formative assessment: Improving learning in secondary classrooms*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264007413-en>
- OECD. (2019). *TALIS 2018 results (Volume I): Teachers and school leaders as lifelong learners*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/1d0bc92a-en>
- OECD. (2022). *Reinforcing and innovating teacher professionalism*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/117a675c-en>
- Scott, C. L. (2015). *The futures of learning 2: What kind of learning for the 21st century?* UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000242996>
- Selvi, K. (2010). Teachers' competencies. *Cultura: International Journal of Philosophy of Culture and Axiology*, 7(1), 167–175. <https://doi.org/10.5840/cultura20107133>
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. Jossey-Bass.
- UNESCO. (2018). *UNESCO ICT competency framework for teachers (Version 3)*. UNESCO. <https://www.unesco.org/en/digital-competencies-skills/ict-cft>
- UNESCO. (2024). *AI competency framework for teachers*. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000391104>
- Voogt, J., & Pareja Roblin, N. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44(3), 299–321. <https://doi.org/10.1080/00220272.2012.668938>
- Witkin, B. R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and conducting needs assessments: A practical guide*. Sage.

